

מאמר עקבתא דמשיחא ומאמר על האמונה... דעת תורה מאת אלחנן בונם ווסרמן
Brooklyn, New York חסרה שנת דפוס. ביידיש.

עקרת יצחק, מאת... מרן יצחק מנחם... הי"ד מאלכסנדר בן... מרן שמואל צבי...
ירושלים תשי"ג. "נאסף ע"י... רבי ליבוש מקובר מאנ"ש שרשמו לעצמן מאמרים
ששמעו מפי קדשו של אדמו"ר..."

ערבי נחל... על התורה שחיבר הרב... מוהר"ר דוד שלמה... יוזעפאף בשנת קנו לכם
ערבי נחל זה לפ"ק [=1868]. ב כרכים. נדפס לראשונה בסדילקוב 1825–1826.

פרדס יוסף על חמשה חומשי תורה... [מאת] יוסף פאצאנובסקי מפאביאניץ. א, בראשית
פיעטרקוב תרצ"א; ב, שמות תרצ"ז; ג, ויקרא, לודו תרצ"ט. דפוס צילום ניו יארק תשל"ו.

צבי לצדיק לחרשי השנה ולמועדים טובים. חלק ראשון... מאת... מרן צבי אלימלך
שפירא... אבד"ק בלאזוב ומנ"כ בעיר רישא, קראקא 1925.

צוואה מאת אדמו"ר... פנחס מנחם אלעזר מפילץ ומנ"כ בעיר טשענסטחוב. לאדז 1921.

הגדה של פסח עם צמח מנחם ממני... אהרן מנחם מענדיל אבד"ק נאשעלסק... חופ"ק
ראדזמין וכעת בווארשא... ווארשא תר"ץ. נדפס מחדש... ירושלים תשל"ג.

דער קאצקער רבי אדמו"ר ר' מנחם מענדיל ז"ל מארגענשטערען... [מאת] ר' פינחס
זעליג גליקסמאן. ערשטער טייל, פיעטרקוב תרצ"ח; צווייטער טייל, פיעטרקוב תרצ"ט.

קדושת אהרן על התורה... [מאת]... אהרן... בן ישראל מסאדיגורא... ווארשא 1913.

קדושת ציון, דברים... שיצאו מפי... אבי... מרן בן ציון הלברשטאם... הי"ד האבד"ק
באבוב והגליל... יוצא לאור על ידי בנו שלמה הלברשטאם... חלק ראשון: על התורה.
ברוקלין נוא יארק תשכ"ז; חלק שני: על המועדים ועל נ"ך ואגדות הש"ס וליקוטים...
ברוקלין, ניו יארק תשל"ו.

קובץ דרושים, חלק א, פיעטרקוב תרפ"ג.

קובץ מאמרים, מאת רבי אלחנן בונם ווסרמן, בהוצאת בן המחבר הרב אלעזר שמחה
וסרמן, ירושלים תשכ"ג.

קונטרס בני מחשבה טובה, מאת... קלונימוס קלמיש שפירא... תל-אביב תשל"ג.

קונטרס חינוך הבנים ממני... אהרן מנחם מענדיל... חו"פ ראדזימין... נוסד על
התיסדות הישיבה הק' "אורחות חיים" שנתיסדה פק"ק ראדזימין בשנת תרע"ב...
ווארשא תרע"ג.

קונטרס מאמרים מכ"ק אדמו"ר שליט"א מכיל עניני חנוכה ומפרשיות השבוע ועניני א"י, נערך וי"ל ע"י בחורי חסידי אדמו"ר שליט"א ממאדזיץ כעת באוטבוצק. קונטרס ו', ורשה כסלו תרח"ץ.

הרב הקדוש מבעלזא – פרקים לתולדות חייו והליכותיו של... רבי אהרן מבעלזא, במלאת עשור להסתלקותו כ"א מנ"א תשי"ז–תשכ"ז. הביאו לבית הדפוס בצלאל לנדוי נתן אורטנר. ירושלים תשכ"ז.

הרבי מקוצק וששים גבורים סביב לו, גל-עד לתולדותם, תורתם ופעלם של הרבי וגדולי תלמידיו וצאצאיו עד הדור האחרון. ערוך בידי יחזקאל רוטנברג–משה שנפלד. תל-אביב תשי"ט.

רישומים מסיפור הצלתם של האחים הקדושים... מרן רבי אהרן רוקח מבעלזא... רבי מרדכי מבולגריא... מגיא ההריגה, נרשם ע"י חסיד מקורב ונאמן שנרד אתם במרבית שנות השואה, מוגש בהוקרה לרשות הזכרון לשואה ולגבורה "יד-ושם" לציון מלאת ארבעים שנה לגמר מלחמת העולם השנייה, מאת מכון לחקר השואה, אהרן פרידמאן, מנהל; חיים אפרים לבקוביץ, חוקר; עקיבא אשר פדיה, חוקר; אהרן גרינפלד, חוקר. ירושלים [1982?]. בהכפלה. בראש השער: "מכון לחקר השואה שע"י קהל מחזיקי הדת בארץ-ישראל...".

רמתים צופים. תנא דבי אליהו עם הפירוש רמתים צופים אשר חיבר הרב... שמואל... משינאווי... ירושלים תשל"ח (דפוס צילום). דפוס ראשון ווארשא 1881.

ספר רפאל המלאך... סגולות וקמיעות... מאת הצדיקים האחרונים הקדמונים... חברתי אנכי... יהודה יודל... ראזענבערג. פיעטרקוב תרע"א.

שארית ישראל, והמה ליקוטי אמרות... [מאת] מוהר"ר ישראל דוב בער... מ"מ דק"ק ווילעדניק... יצא לאור עולם ע"י... מיכאל לוי פרומקין 1864 Lemberg.

שארית ישראל מכתבי אנ"ש. נסדר ויצא לאור ע"י נתן צבי קעניג. בני ברק [תשכ"ג].

שיורי קומץ המנחה... פירוש ודרושים... הכינו וגם חברו הרב... ארי' ליב צינץ... נדפס מחדש בהוספת הגהות וחידושים ונלוה בסופו דרוש מהמו"ל לשבת הגדול שדרש בסאסנאווע בשנת תר"ץ לפ"ק ויו"ל... על ידי הרב... ארי' צבי פראמער... אב"ד קאזיגלאב וכעת ראב"ד דק"ק סאסנאווע... פיעטרקוב תרצ"ב.

שיח שרפי קודש והוא לשון חסידים, אמרות... וחד"ת... וסיפורים... מהנהו אשלי רברבי... האדמו"רים... ר' שמחה בונם... מפרשיסחא... ר' מנחם מענדל... מקאצק...

רשימת מקורות חלקית

ר' יצחק מאיר ... מגור ... ר' חנוך העניך הכהן ... מאלכסנדר ... נאסף ונעתק ... ע"י יועץ קים קדיש (ראקאץ). חלק א Poland תרפ"ג; חלק שני, לאדז תרפ"ז; חלק שלישי, לאדז' תרפ"ח; חלק רביעי לאדז' תרפ"ט; חלק חמישי לאדז' תרצ"א.

שיחת מלאכי השרת ... ועוד ליקוטים ... [מאת ר' צדוק הכהן לובלין תרפ"ז. דפוס צילום ירושלים (בתוך: ארבעה ספרים יקרי המציאות).

השלום והאחדות, קובץ מאמרי חכז"ל ומספרי תקיפי גאוני וקדושי קדמאי ובתראי בדבר גודל מעלות השלום והאחדות וזכותא דישראל, יצא לאור ע"י חיים מאיר יחיאל ... דראהביטש תרע"ד 1914.

שלום ירושלים, דברים ... עפ"י הלכה ... מעניני חיבת ומצות ישיבת ארצינו הקדושה בזמה"נ [בזמן הזה] מכבוד ... ישראל ... מקאצק ונשיאותו ... בעיר פילעב ... פיעטרקוב תרפ"ה.

[שם משמואל]. הגדה של פסח עם פירוש שם משמואל ... מהדורה רביעית מושלמת ומתוקנת בתוספת לקוטי אמרים בעניני פסח, מאת בן המחבר הממלא מקומו הרב ... דוד, ניו יורק תשל"ג.

שם משמואל על סדר פרשיות התורה ומועדי הקודש, מאת ... מו"ה שמואל ... כרך א, פיעטרקוב תרפ"ז; כרך ב, שם תרפ"ח; כרך ג, שם תרפ"ט; כרך ד, שם תר"ץ; כרך ה שם תרצ"ד; כרך ו, שם תרצ"ד.

שמירת הדעת ... [מאת משה יחיאל אלימלך רבינוביץ]. ורשה תרפ"ז.

שערי חיים, חלק ראשון ... דרשות ודברי מוסר, אשר דרוש דרשתי ... בשבתות ורגלים ובמועדי קודש ... הרב חיים יהודא ... סניר ... אבד"ק ציעחאצינעק וסלוצק. לודז' תרצ"ט.

שפת אמת, מאת מרן ... יהודא ארי' ליב ... מגור ... אשר השאיר אחריו ברכה ... כתובה בעצם כתב ידו. חלק א, פיעטרקוב תרס"ה; חלק ב וכן ג, שם תרס"ו; חלק ד, קראקא תרס"ז; חלק ה, שם, תרס"ח.

שפתי כהנים, כולל בתוכו שני חלקים, חלק ראשון ... שאלות ותשובות וחדושים בפלפול והלכה על שה"ג וקונטרס בסוגיא ברכתא. חלק שני דרוש ואגדה ... [מאת] שבתי רפופורט אבד"ק פינטשוב ומלפנים בוואידיסלב ... בילגורייא תרצ"ו.

שפתי צדיק, מאת אדמו"ר ... פנחס מנחם אלעזר [יוסטמן]. אשר מקודם הי' משכן כבודו בעיר גור ואח"כ ... בעיר פילץ ובעיר וויערשוב ובעיר טשענסטחוב ... חלק

ראשון, בילגורייא תרפ"ד; חלק שני, פיעטרכוב תרפ"ט; חלק שלישי, ווארשא תרצ"ג; חלק רביעי, שם תרצ"ה; חלק חמישי, שם תרצ"ט.

תבואות אדמה על חמשה חומשי תורה... מאתי... אלטער משה אהרן הלוי אבד"ק דאמבראווא-גורני... חלק ראשון... פיעטרכוב תרפ"ח; חלק שני, שם תרפ"ט; חלק רביעי, שם תרצ"ב.

תועפות רא"ם (ראם ר"ת רבינו אהרן מנחם מענדיל זצ"ל), כולל בתוכו שיחות ומאמרים קדישין והנהגות טובות... וקצת דברי תורה ומופתים ומדריגות מכ"ק אדמו"ר... מראדזמין ובסופו איזה מאמרים מקורות ימי חייו של כ"ק אדמו"ר הזקן... מאת... ר' צבי יחזקאל מיכלזאהן... ווארשא תרצ"ו.

תורת כהן, כולל שני חלקים. חלק ראשון יכיל ביאורים במדרש רבה על התורה... חלק שני כולל חרושי סוגיות... אשר השאיר אחריו ברכה... מוה"ר אלכסנדר זיסקינד הכהן... אב"ד... שעדלעץ ופלאצק... נודע בשם ר' זושא... פלאצקער מגדולי תלמידיו... ר' שמחה בונם... מפרשיסחא... ובסוף הספר קונטרס מראה כהן... תולדות... המחבר מהרב... צבי יחזקאל... מיכלזאהן... ווארשא תרצ"ט.

תיקון עולם, יכיל כתבי קודש ממרנן ורבנן... נגד שיטת המתחדשים שהם ציונים מזרחים אגודים ישוביסטען וכל המסתעף מהם... נתחבר ומסודר... על ידי משה גאלדשטיין... מונקאטש תרצ"ו.

ספר תיקון עולם... להורות לעם ב"י דרך החיים ולקרבתם לאביהם שבשמים, מלוקט מפי סופרים וספרים... בט"ז מאמרים... מדבר באחדות ושלוש בין מפלגות ישראל שיתעוררו לאגודה אחת... נאסף ונסדר ע"י המייסד האסיפת הרבנים בקראקא בשנת תרפ"ד, ר' אלטר חיים לוינזון. ווארשא תרצ"ב.

תפארת אבות, אמרי קדש ותולדותיהם והליכות חייהם של... מרן שלמה לייב מלענטשנא... יהושע... מאוסטרובא... יעקב יצחק... מביאלא... מכתבי הדרכות והנהגות מאת נכדם... אדמו"ר מביאלא שליט"א, מאת דוד מתת' רבינוביץ... ירושלים תשכ"א.

תפארת אדם. תאורים ביוגרפיים בצירוף מכתבים מאת ר' אברהם הירש גליקסמן ז"ל. ערוך ע"י בנו פינחס זליג גליקסמן מלודז. חוברת א, לודז תרפ"ג; חוברת ב, לודז תרפ"ד.

[תפארת איש]. הגדה של פסח עם פירוש תפארת איש, מאת... אדמו"ר... אלתר ישראל שמעון... בן אדמו"ר... יעקב... מנאוואמינסק... ווארשא תרצ"ג.

רשימת מקורות חלקית

תפארת יוסף, מאת ר' מרדכי יוסף אלעזר בן ר' גרשון חנוך מראדזין. מהדורה חדשה ירושלים תשכ"א.

תפארת ישראל... אמרות טהורות ולקוטי תורות... שיצאו מפה קדוש... בכל שבת ומועד מאדמו"ר... ישראל שליטא... מטשארטקוב... הוסיאטין תרס"ד.

תפארת ישראל, קונטרס מאמרים וניגונים מפ"ק מרן... שאול ידידיה אלעזר טאב... אדמו"ר ממאדזיץ. ברוקלין נ. י. חוב'ה תשרי תש"ה.

תפארת ישראל חלק ראשון יכיל... שיחות ומדריגות ונפלאות... של... מורנו ורבינו... ירחמיאל ישראל יצחק... מאלכסנדר. לאדז תר"צ. "פתח דבר" חתום: מנשה... פריימאן.

תפארת שלמה על הזמנים והמועדים... מפי מוה' שלמה... הכהן... אבדק"ק רדאמסק... תל-אביב תשכ"ג (דפוס צילום).

תפארת שלמה על התורה... [מאת] מוה' שלמה... אבדק"ק רדאמסק... ווארשא 1869.

תפארת שמואל, ספר בראשית מכבוד... מרן שמואל צבי... לאדז תר"פ. ויקרא במדבר דברים... לאדז 1930.

השלמה לפרק ג, עמ' 85

ראוי שלא נתעלם כאן מדברי ר' אליעזר הלוי איש הורוויץ מטארניגראד (נפטר בשנת 1806) – מתלמידי ר' יחיאל מיכל מזלוצ'ב, ר' אלימלך מליז'נסק ועוד – שעיני לא השגיוחו בהם בשעת כתיבת פרק זה. והרי דבריו בהשמטות:

א"י [או יאמר] 'לא תִּאָפֶה' כו' [ויקרא ו, י: 'לא תִּאָפֶה חֲמֵץ חֶלֶקֶם נִתַּתִּי אוֹתָהּ מֵאִשִּׁי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא כַּחֲטָאת וּכְאֶשֶׁם'], כְּדִי לְהִזְהִיר עַל שְׁמִירַת הַתּוֹרָה שֶׁבַע"פ, אֲשֶׁר יֹאמְרוּ חֲכָמֵי הַדּוֹרוֹת בְּכָל דּוֹר, אֲזִי חֹבֶבֶה לְשִׁמּוּעַ לָהֶם... וְהִנֵּה אֹרִיעֵךְ וְאֶאֱלָפֶךָ בִּינָה, טַעַם הָאֱמִיתִי שֶׁצָּרִיךְ לְהִזְהֹר בְּשִׁמְיעַת קוֹל חֲכָמֵי הַדּוֹרוֹת, כִּי דְבָרֵיהֶם דְּבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים הִבָּאִים לָהֶם בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ... כִּי פַעַם אַחַת ה' אֲדוֹנֵינוּ נִגְלָה אֵלֵינוּ בְּהַר סִינַי וְנָתַן לָנוּ תּוֹרָתוֹ... וְהַמְדִּינָה מִתְנַהֶגֶת ע"י שְׂרִי, דּוֹר דּוֹר וְחֲכָמֵי, דּוֹר דּוֹר וְדוֹרֵשִׁיו, וְלָהֶם יָבֵא בְּרוּה"ק פְּקִידַת הַמֶּלֶךְ: כַּךְ דְּרוֹשׁ, וְכֵן יַעֲשׂוּ בְּנֵי הַמְדִּינָה... וְהַשּׁוֹטִים הַמִּמְרִים פִּיּוֹ אֹמְרִים שֶׁגַּם הֵם כִּמּוֹהוּ, וְאִינֶם יוֹדְעִים שֶׁדָּבָר אֱלֹהִים אִמֵּת בְּפִיּוֹ וּנְיֻדוֹנִין בָּאֵשׁ... שְׁעִיקָר עֹנֵשׁ גִּיהֶנֶם הוּא עַל תּוֹרַת חֲכָמֵי הַדּוֹר... ע"ד לֹא תִסּוֹר כּו' יְמִין וּשְׁמָאל, אֶפִּילוֹ אֹמְרִים עַל יְמִין כּו' וְעַל שְׁמָאל, כֵּן יֹאמַר כֹּאן, שֶׁמַּחֲוִיב אֶתָּה לְשִׁמּוּעַ... אֶפִּילוֹ אֹמֵר לְךָ דְּבַר שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינֶיךָ כְּאֶשֶׁם, שְׁמָאל שֶׁהוּא יְמִין מַחֲוִיב אֶתָּה לְשִׁמּוּעַ לוֹ... (נוֹעַם מִגְדִּים וְכַבּוֹד הַתּוֹרָה, יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכ"ה [דפוס ראשון, לעמבערג תקס"ז], נד ע"א-ע"ב).

ראה עוד דבריו המופלגים של ר' אליעזר איש הורוויץ שם (נד ע"ג-ע"ד ועוד) על העונש הצפוי לאנשים "שדברו סרה על הצדיקים והחסידים", המכונים שם "הרשעים הארורים", ובזכותם של אותם האנשים "שהיו רשעים בפני עצמן, אבל לא התנגדו לצדיקים".

מפתח

אנשים מקומות עניינים

(אדמו"רים וכמעט־אדמו"רים סדורים כאן לפי שמותיהם הפרטיים)

אבישי 18	27; השלישית(ספטמבר 1937) 245 279
אבן־שושן, אברהם 353	— מאמרו של א"ז פרידמן, "האלף בית
אברהם 45 70 95 132 133 167 192 262	האגודאי על ארץ ישראל" 259
309 396	— מועצת גדולי התורה 88
אברהם אלימלך פרלוב מקארלין 267	"אגודת שלומי אמוני ישראל בפולניה" —
אברהם בורנשטיין מסוכאצ'ב 59 69 70 74	ראה "אגודת ישראל" בפולין
90 91 94 95 97 185 220—222	"אגודת שומרי שבת והדת" בוורשה 75
אברהם בר חייא 299	אדלער, משה מישל הלוי 428
אברהם בראנדווין 193 194	אהבת ישראל 190 407—409
אברהם ויינברג מסלונים (השני) 50 75 76	אהרן 158
195	אהרן מקארלין (הגדול) 211
אברהם חזן 128	אהרן מקארלין (השני) 210
אברהם יהושע השל רבינוביץ מחלם 144	אהרן מנחם מנדל גוטרמן מראדזימין 16 74
164—166 206	75 103 104 225 226 283
אברהם יעקב פרידמן מבויאן־לבוב 166 180	אהרן נתן דוד רבינוביץ 166
אברהם לנדא מצ'חאנוב 32 70 94 95 118	אהרן פרידמן מסאדיגורא 146 148 286
119 124	אהרן רוקח מבלז 78 82 111 112 153 184
אברהם מרדכי אלטר מגור 16 25—27 32 51	206 208 230 231 271 412 413 416 417
63—65 94 102 108—111 131 136	424—434
138—140 151 152 186 192 213 219	אוטבוצק 268 282
220 246 255—260 272 287 305 307	אוטונומיה והטרונומיה 50 51 53—80 399
310—312 320 360	400
אברהם נפתלי 66	אומאן, חשיבות קברו של ר' נחמן אצל
אברהם פנחס מורגנשטרן משדליץ 195	חסידיו בפולין 340—341
אברהם שלום הלברשטאם מסטרופקוב 416	— משכילי אומאן ור' נחמן 128
"אגודת ישראל" בפולין 23—31 51 104 105	אונגר, אליעזר 360
107 108 185 233 234 245 248 255 256	אונגר, מנשה 415
259 277 292 328	האוניברסיטה העברית על הר הצופים 19;
— התנגדות במחנות החסידים ל־ 25 26	"חילול כבוד שמו יתברך" (ר' בן־ציון
29—31 115	הלברשטאם מבובוב) 228
— הכנסייה הגדולה: הראשונה (1923) 26	אוסטרובצה 73 74 124 188
	אוסטרידן, ישעיהו 245

מפתח

אלימלך שפירא מגרודז'יסק 375 144 131	אוסטריה 344 341
אלימלך שפירא מקוז'ניץ 271	אופיר, ב"צ 358
אליעזר 247	אופנהיים, ישראל 250
אליעזר ב"ר נתן (ראב"ן) 396	אופנהיימר, אהרן 283
אליעזר בראנדווין מאוזופולי 194 193	אורבך, אפרים א' 46 136 148 316 382
אליעזר הלוי איש הורוויץ מטארניגראד 164	אורטנר, נתן 112 182 184 231 424
454	אורי יהושע אלחנן אשכנזי מפאריסוב 189
אליעזר ליפא מחמילניק 195 194	אורי מסטרליסק 194
אליעזר ליפמן מברודי 43 38	אוריין, מאיר 375
אלכסנדר 68	אורליאן, יהודה לייב 266 293 323—326
אלכסנדר זושא הכהן מפלוצק 276 130 32	357
279	אושוויץ — ראה לפי גזרות ת"ש—תש"ה
אלפסי, יצחק 16 24—26 28 29 42 60 63	אזולאי, אברהם 45 128 242 336 337
208 195 143 138 130 121 119 118 112	אחר 66
260 258 256 250 245 240 234 233 215	אטינגר, שמואל 17
350	אייבשיץ, דוד שלמה 42—44 50 162 195
אלקבץ, שלמה 222 221	209 275 290 293
אלתר, בנימין מנחם 16 258	אייבשיץ, יונתן 421
אמונה 66—68 76—78 135 137 138	אייזנברג, אליהו 276
280—283 299 310—316 334	איינהורן, אהרן 361
— בכוח ובפועל, סבילה ופעילה, מודעת ולא	איינשטיין, אלברט ("חכם מעמינו גדול
מודעת 384 385	המהנדסים והתוכנים") 294
אנטישמיות — ראה שנאת ישראל	אימאננציה וטראנסצנדנציה 135 136
אסכאטולוגיה, פראזיאולוגיה	405—407
אסכאטולוגית־משיחית 20 261 262	איש הורוויץ, דוד הלוי 293
אספת רבנים בקראקא (בשנת תרפ"ד) 298	איש שלום, מאיר 272
אסתר 309	אלבויס, יעקב 39
"אף־על־פי שחטא ישראל הוא" (ראה גם	אלברג, אברהם נתן 18 294
בחירת ישראל; הנקודה הפנימית; "דאס	אלטר... ראה גם אלתר...
פינטעלע ייד") 123 124 126 129 130	אלטר, אברהם ישכר בנימין אליהו 60
146 147 150 153 189 301 339	אלטר, יחזקאל הורוויץ מדז'יקוב־טארנובז'ג
אפרים מקאזמיר 179	172 298
אקרמן, אייזיק בר 292	אליאב, מרדכי 215 264 371
ארד, ו' 358	אליהו הגאון מווילנה 264 289 291 331 332
ארטן, ישראל יעקב 259	335 339
אריאל, ז' 364	אליהו די וידאש 45 46
אריה לייב מטיצ'ין 228 229 298	אליטיזם 38 53 197
אריסטו 113	— מוסרי ואינטלקטואלי בחוגי פשיסחא
ארליך, יהודה 72	וקוצק — "סלוני" וקיקיוני 59 160
ארליך, ישראל 49 71 91 93 250	אלימלך 417
ארנברג, אלימלך אליעזר 78 115 148 177	אלימלך מליז'נסק 194 218 219 271 420
228	421 429 430 454

באלז'יץ 356	ארץ־ישראל, עלייה ובניינו של היישוב
באראנוביץ' 335	החדש (ראה גם הצהרת בלפור):
בודזאנוב 42	– התנגדות ל־ 100 115 224 228–230 232
בולכוב 282	233
בוסאק, מאיר 100	– כיבושה על־ידי הנוצרים אות לאתחלתא
בורביץ, מיכאל 363	דגאולה 239
בורנשטיין, אהרן ישראל 69 250	– מצוות יישוב ארץ ישראל 222 234 243
בז'ניצה 286	248 254 256
בחי אבן פקודה 110	– עמדות ותגובות:
בחירת ישראל (ראה גם: "אף־על־פי שחטא	– אברהם ילין 240–243
ישראל הוא"; הנקודה הפנימית; "דאס	– אברהם מרדכי מגור 255–260; ביקורו
פינטעלע ייד") 122 130 150 152 212	הראשון בארץ־ישראל 256 257;
259 276–278 297 342–345	ביקוריו בארץ־ישראל 109; "מכתב
– מוחלטת ומותנית 148	מעל הספינה בחזירתו מא"י" ביום ז'
– נוסח קיצוני כתגובה לרדיפות אחרי	באייר תרפ"א 256 257; שיחתו עם הרב
מלחמת העולם הראשונה 318	קוק 257 258; תרעומתו של ר' שמעון
296–298	הוברבאנר בגטו ורשה על עמדתו של
בירמן, יעקב מאיר 110	הרבי מגור 255 256
בירמן, משה מרדכי 194	– אלכסנדר זושא פרידמן 259
בייליס, מנדל 238	– דוד בורנשטיין מסוכאצ'ב 248 249
ביין, לייב 111 374	– חיים מאיר יחיאל שפירא מדרוהוביץ
ביק (שאולי), א' 143 373	42 127 152 153 240 266
בלאכרוביץ, יהודה אריה 107	– יוסף פאצאנובסקי 245–247
בלבן (באלאבאן), מאיר 17 326	– יצחק זליג מורגנשטרן 248
בלומנטל, נחמן 255 265 323 361 362 379	– ישראל ממודו'יץ 235
בלז 24 111 184	– מנחם מנדל מזאוויירצ'ה 225
בלכרוביץ, יעקב יהושע 107 122	– נחום מרדכי מצ'ורטקוב 245
בלעם 69	– רפאל יחזקאל הוכברג 244
בלק 69	– שאול ידידיה אלעזר ממודו'יץ
בן־ישיבה, י' (ישראל אייכלר?) 271	250–254; "קול קורא" נגד "הספר
בן־ציון הלברשטאם מבובוב 16 32 78 93 99	הלבן" 252
112 115–118 177–179 195 228 258	– "שלום ירושלים" קונטרסו של ר' חיים
274 275 313 316–318	ישראל מפילוב 215
בן־שלמה, יוסף 15 297	אש, נחום 18 21 338 339
בן־שם (פלדשוה), ראובן 362	אש, שאול 350
בן־ששון, חיים הלל 123 265	אשכולי, אהרן זאב 60 185
בן־ששון, יונה 325	אשת פוטיפר, ניסיונה לפתות את יוסף
בנדין 93 94	בטענת־שוא – העלאת הניצוצות 63 64
בס, דוד 182	75 322
בעל הטורים – ראה יעקב בן אשר ("בעל	
הטורים")	באב"ד, דוד מאניש 78 112–114
בער, יצחק 26 122 352 363	באואר, יהודה 350

- בערגער, ישראל 19
 בקון, גרשון 24 89
 ברודי 94
 ברוך מוויז'ניץ 179
 ברוך ממז'בוז' 126 82 129—140 175 197
 ברומברג, אברהם יצחק 215 310
 ברייטר, יצחק 340
 בריסק 63 329
 ברלין, נפתלי צבי יהודה (הנצי"ב מוולוז'ין) 92
 ברלינסקי, הרש 323
 ברנע, אריה 372
 ברנפלד, שמעון 229
 ברס, צבי 130 208 297
 ברקוביץ, אליעזר 364
 "גאולת ישראל", חיבורו של ר' אברהם ילין 240—243
 גאלדשטיין, משה 25 29—31 102 114 115
 417
 גוטמאן, יעקב 119
 גוטמן, יהושע 122 395
 גוטמן, ישראל 278 323 350 356 359
 גולדברג, אברהם נפתלי הירצקע 22 307
 גולדפארב, ש"ד 417
 גולדפילץ (מחנה) 367
 גולומב, אברהם 343 344
 גור-אריה, שאול 271 425
 גטו ורשה — ראה לפי גזרות ת"ש—תש"ה
 גזרות גונטא (תקכ"ח, 1768), תגובה על- 265
 גזרות הדת ברוסיה הסובייטית 278 302
 גזרות היטלר (שנת 1933 ועוד): מיזוג של
 כל צרות ישראל הקודמות בתוספת שיטה
 חדשנית של רצח, שוד והתעללות (שמעון
 דובנוב בשנת 1939) 353
 — "אף-על-פי שחטא ישראל הוא", מימרה
 המתממשת בגזרות — 301
 — אשלייתם של יהודי גרמניה 310
 — דרשתו של ר' רפאל יחזקאל הוכברג על
 "המאורעות בארץ אשכנז שנלחצו אחינו
 שם מתגרת יד הצורר היטלר וגזרו תענית
- צבור בכל העולם יום ב' ויקרא ערב ראש
 חודש ניסן תרצ"ג" 301
 — המרות דת המוניות בקרב יהודי אוסטריה,
 הונגריה וצ'כוסלובקיה 344
 — הרהורי חרטה בחוגי האינטליגנציה
 היהודית המודרנית 328 329 341—345;
 מאמריו של יצחק קצנלסון בעיתון
 "היינט" 345; מסתו של חיים ליברמן "אין
 טאל פון טויט" 342—343; הקובץ "אויפן
 שיידוועג" (שנת 1939) 342—344; שירו
 של יעקב גלאטשטיין "א גוטע נאכט
 וועלט" 342
 — ועידת אוויאן, תגובה על- 277
 — חבלי משיח, תגובתו של ר' ישראל
 מצ'ורטקוב 316
 — יד ההשגחה העליונה; מעמיד עליהם מלך
 קשה כהמן... כהיטלר; פשיטת רגל של
 החברה החילונית ההומניסטית 291—293
 302 317 318 322 323 328—330 333
 344
 — כרוז ועד המחאה היהודי המיוחד בפולין
 (מרס 1933) 291 292
 — כרוז ליהדות הדתית מטעם "אגודת
 ישראל" בפולין ביום תענית ותפלה (27
 במרס 1933) 292
 — לא היו בתולדותינו כגזרות היטלר 266
 274 301 302 338 344 353
 — "ליל הבדולח" בגרמניה 63 341 345
 — הנאציזם — ילד חוקי לתרבות אירופה 323
 324
 — הנאציונל-סוציאליזם — עונש על
 הנאציונליזם (הציונות) והסוציאליזם
 336
 — "השואה שבאה על יהודי גרמניה"
 ("הדואר" ביום 24 במרס 1933) 291
 — "השואה ליהודי גרמניה" ("בדרך", 30
 במרס 1933) 291
 — "שכל זמן שתבא צרה על ישראל הוא
 יתברך מציל אותם" 270 284 286 326
 — "שתי שנות היטלר האחרונות,
 1938—1939... הן ראשיתו של חורבן
 יהדות אירופה" (דובנוב) 342

- גזרות ת"ח ות"ט (1648–1649) 252 266
317 352
גזרות ת"ש–תש"ה ("השואה"), גזרות –
מונח מקובל בהיסטוריוגרפיה לציון
פגיעות, הרג וחורבן שנתרגשו על יהודים
352 353 419
– גטו ביאליסטוק 356
– גטו וילנה 357 358 365 366 371
– גטו ורשה 124 125
– "אני מאמין באלוהים ובנס" (רא"ז
פרידמן) 323
– ארכיון רינגלבלום 255 356 360 361
– ההגליות מהגטו למחנות ההשמדה 380;
"סלקציה" בראש השנה תש"ג (1943)
357
– יומניהם של חיים אהרן קפלן וראובן
בן-שם (פלדשוה) 362
– "דאס ליד וועגן ראדזינער" ליצחק
קצנלסון 345
– עדותו של ההיסטוריון הרב שמעון
הוברבאנד על "קיבוצי תורה" בגטו, וכן
על "כת של בחורים" חסידי גור 360
361
– עדותו של מיכאל זילברברג: "ראינו
בעינינו את התפוררותה של אמונה
דתית עמוקה" 357, וכן דבריו על ר'
יהודה לייב אורליאן, שהיה "מוקיר
רגליו מתפילה בציבור כדי שלא
ישאלוהו שאלות; לא היו בפיו תשובות
של תנחומים" 326
– רמזי גאולה קוריוזיים בגטו 379 380
403
– רשימותיו של עמנואל רינגלבלום
(משנת 1942) 356
– השאלון מטעם ארכיון רינגלבלום, שבו
בין השאר השאלה: כיצד מוסברת
הירידה בחיי הדת 361 362
– תשובת הלל צייטלין על השאלה הנ"ל
361 379 380
– דרשותיו של האדמו"ר מפיאסצ'נה, ר'
קלונימוס-קלמיש שפירא 373–411
– אהבת ישראל 407–409; שישים ריבוא
- נשמות ישראל וקשרם המיסטי עם
שישים ריבוא אותיותיה של התורה
המיסטית 408
– – אימאננציה וטראנסצנדנציה 405–407
– – האמונה, מהותה, בעיותיה וכוחה
381–392 401 402 404
– – אקטואליזציה 377 378
– – גזרות אנטיוכוס 384 395
– – גירוש ספרד, לקחו של – 393 394
– – גלות וגאולת מצרים 403 404
– – הגהותיו של הרבי מפיאסצ'נה (בסתיו
שנת 1942) 380 381
– – הטרונומיה 399 400
– – הסתר 382 401 402
– – העדר והויה (ריקבון של הזרע צורך
צמיחתו) 397
– – חבלי משיח 397–399
– – חוקיות קוסמולוגית: התאיינות
והתהוות, כמישה וצמיחה, העדר והויה
397
– – חנה ושבעת בניה 395 396
– – מבוכה 381 382 390–392 396
– – מוניזם אופטימיסטי 406 407
– – משיחיות, העדר משיחיות אקוטית 379
380
– – הנקודה הפנימית 384
– – עידוד 410 411
– – עקדה, תשלום מעשה ה' 395 396
– – עשרת הרוגי מלכות 398
– – פשיטת רגל של התרבות החילונית
ההומניסטית 392–395
– – צידוק הדין המוחלט 399–407
– – צידוק הדין המנומק 392–399
– – "שבירת הכלים" 397 398
– דרשתו של ר' מרדכי רוקח "בהסכמת
ושליחות אחיו", הרבי מבלז, ר' אהרן (ביום
16 בינואר 1944) 416 424–434
– – אמונה באלוהים ובצדיקים 429 430
– – הבטחת הרבי מבלז, "שהצדיק רואה כי
טוב וכל טוב ואך טוב וחסד ירדוף וישיג
את אחב"י [אחינו בני ישראל] בני מדינה
זו [הונגריה]" 431 432

- - רושמה של הבטחת הרבי מבלז על קהל החרדים בהונגריה 416 426 427
- הונגריה - ראה דרשתו של ר' מרדכי רוקח...; לקחו הקונוורסיאלי של ר' ישכר טייכטל
- הצלת הרבי מבלז, ר' אהרן רוקח 184 424 425
- הצלת הרבי מגור, ר' אברהם מרדכי אלטר 310
- "התמוטטות רוחנית מוחלטת" (עמנואל רינגלבלום) 356
- חוק "זיכרון השואה והגבורה - יד ושם תשי"ג, 1953" 349
- "חוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה תשי"ט, 1959" 349
- יודנראטים, פילוגה של דעת הקהל בהערכת ה- 355
- לקחו הקונוורסיאלי הציונייהדתי של ר' ישכר טייכטל בדרשותיו בבתי הכנסת בהונגריה ובספרו "אם הבנים שמחה" 417-424
- - אות וסימן לאתחלתא דגאולה 419
- - בריחת אדמו"רים מהונגריה כמעשה אלימלך (רות א, ג) שנטש את מדינתו בשנת רעב ונענש על כך 417 418
- - העדר והויה 420
- - חוקיות קוסמולוגית של התאיינות והתהוות, כמישה וצמיחה, העדר והויה 420
- - לעזוב את ארצות הגולה 421 422
- - ראשי החסידות שמנעו מיהודים לעלות לארץ-ישראל מנעו את הצלתם 412 422 423
- - "שבירה ותיקון" 419 420
- - שירצו לשוב לארץ-ישראל 419 420
- - תגובתו של ר' ישכר טייכטל על הניסיונות למנוע ממנו להשמיע את לקחו הציונייהדתי בבתי הכנסת בהונגריה 421 423
- - שתי השקפות סותרות: ר' ישכר טייכטל ור' מרדכי רוקח 420-434
- מחנות
- - אושוויץ 412-416; אפיזודות מעלילות הרצח 414-416; זונדר קומנדרו 412-416; עדותם של אנשי הזונדר קומנדרו על גילויי גבורה 413-416; עדותו של איש הזונדר קומנדרו על תרעומתה של הרבנית מסטרופקוב על אדמו"רי הונגריה, ובמיוחד על הרבי מבלז 413 416; תיעוד 412-416
- גולדפילץ 367
- דאוטמרגן 365-368
- חאלמנו 356
- שטוטהוף 365 367-370
- ספרות העדות כמקור היסטורי, בעיות מתודולוגיות 353-372
- - "אני מאמין", אנתולוגיה 371
- - "דבריו האחרונים" של ר' ישראל מגרודזיסק במחנה טרבלינקה 359
- - "יוסל ראקובר רעדט צו גאָט", סיפורו של צבי קוליץ כתעודה אותנטית 363 364
- - "מחשבות אחד השרידים", התבוננות טקסטואלית במחזור רשימותיו של מ' דבורז'צקי 364-372
- - "תשעים ושלוש בנות בית יעקב" 358
- - ספרי זיכרון לקהילות החרבות 182 362
- - פליטי החרב בשנחאי 331
- - שארית-הפליטה 368
- - השואה, הסבר פילולוגי-היסטוריוסופי למשמעו של מונח זה 351 352
- - ערעור על השימוש במונח - והצעה להשתמש במונח "חורבן" 351
- - שימוש במונח - במרס 1933 לציון המהפך במעמדם של יהודי גרמניה 352
- - "השואה והגבורה", צמד החתום בגושפנקה ממלכתית ואקדמית 355
- - תגובות: ר' אברהם מרדכי מגור ("מכתב התחזקות לשארית הפליטה") 260; ר' יואל טייטלבוים 424; ר' יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויץ' 379; ר' שאול ידידיה אלעזר טאוב ממודז'יץ 252
- גזרות תתנ"ו (1906) 252 317 352 353

- גזרת המלבוש 90
גזרת השחיטה – ראה שחיטה כשרה
גינצבורג, לוי 282 237
גירוש זבונשין, אגרת העידוד מאת ר' בן-ציון
הלברשטאם מבובוב 318 317
גירוש ספרד, לקחו של – 393 114 110 67
394
גלאטשטיין, יעקב 342
גלויות וחורבנן – מחזוריות היסטורית
כמחזוריות הזיקה אל התורה 326–324
גלות וגאולה
– האמונה בגאולה קרובה מחזקת את כוח
העמידה 299 298 282 281
– הגלות – הדראמה המרכזית 218
– גלות וגאולת מצרים – מקור עידוד 282
283 403 404
– החשת הגאולה, שאלת – 213–207
– חיי ה – עיוותו את נפש האומה
247–245
– היציאה מן הגלות לא במנוסה ובחפזון
211–209
– יתרונה הרוחני של ה – 225–214 207
227 228 334; משל המלך בנרודיו 218
227 219
– כניעה ל – 222 221 218 216 209–207
271 229 228
– לא לדחוק את הקץ 216 213–208; "אף
בלא הגאולה אנו מצדנו רואים נסים
ונפלאות" (ר' ישכר דב מבלז) 230; אין
"לעזוב הארץ והאדמה שבה נקבר
הבעש"ט" (ר' ישכר דב מבלז) 230; נח לא
יצא מן התיבה אלא אחרי שאלוהים אמר
לו "צא" (ר' אהרן מבלז) 231; שלוש
השבועות 424 271 228 210–207
– מבוכת ה – 300 299 295 293 268–265
– ספיריטואליזציה של ה – 207–205
213–229 226–224 220–213
– "פולין אותיות פה לין... כל משך ליל
הגלות עד ביאת הגואל צדק" 229
– פסימיות לגבי אפשרות הקיום בגלות
254–250
– "ראוי לדחוק את האתחלתא דגאולה";
- "תפח עצמן של מחשבי קיצין"... "אבל
עושין קיצין במעשה עוד יתברכו";
"עקבתא דמשיחא" משמעה "ללכת
בעקבות המשיח, לעשות כמעשה
המשיח..." (ר' שאול ידידיה אלעזר
ממודז'יץ) 254
– תודעת ה – 218–216
גלינא 301 244
גליצנשטיין, אברהם חנוך 147
גליקסמן, משה 27
גליקסמן, פנחס זליג 294 185 60
גמליאל דיבנה (רבן) 368 367 206 87
גנוז, יצחק 358
געלדציילר, משה חיים 172
גראביע, נטע 201
גרודזנסקי, חיים עוזר 266 24
גרוס, בנימין 297 122
גריין, אברהם יצחק 49
גרינברג, אורי צבי 351
גרינימן, שמואל 263
גרינשפאן, שלמה 276
גריס, זאב 39
גרמניה 345 341 333 317 292 291
גרשום 247
גשורי, מ"ש 93
דאוטמרגן 368–365
דב בער המגיד ממזריץ' 163 131 62 41 29
171 174 210 218 227 230 251 289
דב בריש גוטליב 289 284 266 265
דבורז'צקי, מאיר 372–365 329 153
דבקות באלוהים 80 77 65 62
דבקות בצדיק – ראה לפי צדיקות...
דבקות בתלמידי חכמים (לפי המהר"ל
מפראג) 188 187
דובנוב, שמעון 353 352 342 15
דובעריש שו"ב בק' רישא 87
דובריש, בתו של ר' שמואל מסוכאצ'ב 201
דוד בורנשטיין מסוכאצ'ב 125 91 72 71
250 248 238
דוד מללוב 190 131 129

דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב 176 148 146	הלברשטאם, חיה (הרבנית מסטרופקוב) 426 424 418 416-412
245 213 212 177	
דוד צבי טאוב מניישטאט 158 72 58-52 32	הלקין, אברהם שלמה 287 247
דווינסק 324	הלר-וילנסקי, ש' 176
דומברובה-גורניצ'ה 93	המן 278
דונאייבץ 159	המתקת הדינים (הרע) 77 50 41
דוקלה 115	הנדל, אברהם 374
דינור, בן-ציון 15	הסתר והעלם 311 301 279 135 133 132 64
דן, יוסף 324 46 15	422 402 401 382 332 312
דניאל 221	העדר והויה 313 298 295 290 287-283
דסלר, אליהו אליעזר 82 64	420 397
"דעת משה", ישיבת - בוורשה 374	העלאת מחשבות זרות 77
"דעת התורה" - דעה יהדותית נורמטיבית (לפי המהר"ל מפראג) 89	העלאת הניצוצות 102 64 63 46 44-42 40
- שימושה במאבק נגד החילון 21 81-96;	404 322 263 211 210
מימושה המימסדי ב"אגודת ישראל" בפולין 88	הפנמה 80 79 53
דרוק, משה עקיבא 24	הצהרת בלפור, תגובות ל-: אברהם ילין
דרשנות האדמו"רים, משהו על טיבה 31-33	240-243; אברהם מרדכי מגור 233 234;
	"אגודת שלומי אמוני ישראל בפולניה" (לימים: "אגודת ישראל") 233 234; חיים מאיר יחיאל שפירא מדרוהוביץ 240;
	ישראל טאוב ממודז'יץ 234-236; מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה 238 239; רפאל יחזקאל הוכברג 244 245; שמואל מסוכאצ'ב 238
הארטגלאס, א"מ 277	הקר, יוסף 324 283 265 123
הברמן, א"מ 396 352	הר, משה דוד 314
הוברבאנר, שמעון 360 320 260 257-255	הרצוג, יעקב 287
403 379 361	הרצמן, אלחנן 331
הויזמן, אהרן 267	השל, א"י 48
הוכברג, רפאל יחזקאל 301 245 244 124	התבדלות והסתגרות 259 152 151 121-97
302	322
הורוביץ, יהושע 300	- מיסודותיה האידאולוגיים של "אגודת ישראל" בפולין 108 107
הורודצקי, ש"א 160 159 15	- ספרות יפה מודרנית, תגובת הרבי מסוקולוב על תביעתם של צעירי אגודת ישראל 104
הורוויץ, אברהם 39	- שוויון זכויות מסוכן לקיומו של העם 271 269 107-105
הורוויץ, טוביה 293 30	התבוננות מיסטית 110 63 58
הורוויץ, ישעיה (בעל השל"ה) 41-38	
44-46 128 162 174 208	
הטרונומיה ראה: אוטונומיה והטרונומיה היבניב (Uhanów) 182	
היטלר, אדולף 330 278 277 124	
היילפרין, ישראל 185	
היינמן, יצחק 309 148 122	
הירש, ברוך 99	
הירשהורן, צבי 329 328	
הלברשטאם, אהרן 206	ואלרשטיין, אברהם 277

זמבא, אברהם 22 30 115	ואסרמן, אלחנן בונם 108 149 264 273 274
זמבא, מנחם 277	289 294 331 338—335
זמרי בן סלוא 146	וואדניק, שמעון מענדיל 219
ז"ק, ברכה 177	וואלדען, מ"מ 20
ז"ק, ראובן צבי דוד 163	וואקס, אבא 228
	ווידיסלאב 303
חאלמנו 356	ווייניק־רוזה, נפתלי 366
"חדש אסור מן התורה" 30 51 98 119	ווייעלקאטש (Wielkie Oczy) 265
חדשנות, תודעת ה— אצל אבות החסידות 41	וולפסברג־אביעד, ישעיהו 278 286 358 359
42 47—49	וונדר, מאיר 112 265
"חובת הלבבות", המלצה שלא לעיין ב"שער	ויון, אברהם 201
היחוד" שבו 72 73 110	וויס, אהרן 201
חזה 54 113	וויס, יוסף 15 37 38 46 136 137 275
חורוסטקוב 42	וילנה, גטו 357 358 365 371
חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם	וילנסקי, מרדכי 23 41
השנייה 356	וינגרטן, ש' הכהן 417
החיות האלוהית 54 281	ויסברג, יוסף דוד 99 115 232
חיים מאוטיניה 102 179	ונגרוב 21
חיים אלעזר שפירא ממונקאץ' 29—31 102	וסרמן, אלחנן בונם — ראה ואסרמן...
חיים בן־עטר 82	וסרמן, אלעזר שמחה 149 336
חיים הלברשטאם מצאנז 76 82 94 115 190	ועידת אוויאן, תגובה על— 277
193—195 270 280	ועידת רבנים בקראקא (בשנת 1903) 118
חיים יעקב אריה מורגנשטרן מראדזימין 319	119
320 349	"ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע" 242 287
חיים ישראל מורגנשטרן מפילוב 215 225	288 314 315 320 334 418
חיים מאיר יחיאל שפירא מדרוהוביץ 42 127	ורדיגר, יעקב 119
152 153 240 266	ורסס, שמואל 23
חיים מאיר ישראל שפירא ממוגלניצה 131	ורשה 75 233 340 374 (ראה גם לפי: גזרות
חיים שמואל הורוביץ מחנצ'ין 255	ת"ש—תש"ה)
חילון 19—31 51 66 67 205 295 376 377	ורשה־אוטבוצק 199
חכמות חיצוניות וחינוך 19 20 66 67 73 78	ורשה, גטו— 125 355—357 361—359
99—118	373—411
— גימנסיה עברית בקראקא בראשותו של	
ד"ר מאיר יונג, המאבק נגד הניסיון	זאב וואלף מטשארני אוסטרא 42
להקימה 100 102 114—116	זאלקווא 48 49
— גימנסיות, הפצרותיו של ר' אברהם מרדכי	זבונשין 317 341
מגור מחסידיו שלא לשלוח את ילדיהם	זגירז' 18 294
ל— 109 110	זדונסקה־זוולה 190
— מוסר, הרבי מגור בשבח ר' ישראל סלנטר	זהמאן, ראובן 268 282
שהנהיג לימוד מוסר בישיבות 110	זוננפלד, יוסף חיים 246
— קבלה, היחס ללימוד— 40 52 110 111	זיידמן, הלל 415
— תביעת תיקונים בחינוך החרדי: ביקורתו	זילברברג, מיכאל 326 351 357

טארנאו 42	של ר' משה יחיאל אלימלך מלוברטוב
טארנופול 112 78	120 121; ועידת רבנים בקראקא (בשנת
טופורובסקי, י' 243	1903) 118 119; תכניתם של אדמו"רי
הט"ז, טורי זהב לר' דוד הלוי 86	ריז'ין לתקן את החינוך החרדי 119 120;
טייכטל, ישכר 18 153 238 239 275 336	תגובת ר' בן-ציון הלברשטאם מבובוב על
337 412 417—424 426 427 429 430	תכנית זו 116 117; תגובתו של ר' ישכר
434	רב מבלז 112
טיצ'ין (ליד רישא) 228	"חמדת דוד" לר' דוד צבי מנישטאט 52—59
טישוויץ 306	חנה הלברשטאם מקלושיץ 29 115 192
טל, אורי 351 352	חנה ושבעת בניה 395 396
טננבוים-תמרוף, מרדכי 356	חנוך הניך לוי מאלכסנדר 32 160 200 207
טעמי המצוות (ראה גם אוטונומיה	חנוך מסוכאצ'ב 91
והטרונומיה) 54 70	חנינא (רבי) 45 74 162 163
טרבלינקא 356 359	חסידה, יש"י 418
טרונק, ישעיה 17	החסידות בעיני אדמו"ריה וסופריה
טרונק, י"י 201	— האידיאליזציה והגלוריפיקציה
טשעריקובר, א' 342 (ראה גם צ'ריקובר, א')	181—184
יאבז'נו 326	— ביקורת פנימית על וולגריזציה, צביעות
יאנובר, יוסף מאיר 17 199—201 243	וירידה 53—58 120 121 160 161 200
יהודא ארי' פערלאוו 290	376
יהודה 157—159	— בעיני כמה ממבקריה 199—202
יהודה הלוי 108 122 126 243 275 288 321	— חצר הרבי בבלז 184
322 324	— מפנה רדיקלי בדמותה עם הקמת "אגודת
יהודה לייב אלטר מגור 17 62 63 65 82 83	ישראל" בפולין 24 25 31
131 133—138 144 157 159 160	— מריבות פנימיות: חסידי גור וחסידי
213—218 238 258 312	אלכסנדר "על כל עמדה ציבורית, על כל
יהודה צבי בראנדווין מסטרטין 193 194	רב... פרנס, שוחט וכל מעמד שהוא" 190;
יהושע: ארץ-ישראל שתי מורשות לה,	המחלוקת בזדונסקה וולה 190; מחלוקת
מורשת יהושע ומורשת משה 216	צאנז וסאדיגורא 190
יהושע (מבני ביאלא) 201	— פיצוליה ומריבותיה, הסברים על— 191
יהושע בן חנניה 87 367 368	192
יהושע בן לוי 163	— פריפריה, התרחבות ה— 184—189
יהושע הורוביץ מדז'יקוב-טארנובו'ג 77 94	— ראשית החסידות בעיני כמה אדמו"רים 53
169—172 250 298	69 172 173 375 376
יהושע מאוסטרובה 211	— — שבתאות, שאלת השפעתה על—
יהושע רוקח מבלז 23 24 97 229 230	38—40
יואל טייטלבוים מסאטמאר 208 424	— — של"ה השפעתו של ספר זה על—
"דאָס יודישע וואָרט", עיתון חרדי 109	38—41 44 45
יוחנן בן זכאי (רבן) 206 222	— — תנועה חברתית-דתית רדיקלית 37 38
יום טוב (ממפרשי ה"מורה נבוכים") 295	— שתיית יי"ש בחברותא 120 376
יונג, מאיר 100 102 114—116	"חפץ חיים" — ראה הכהן, ישראל מאיר
	חשבון הקץ של המלבי"ם 300

יונה גירונדי 26 27 110	יצחק מבויאן 166
יונתן 74	יצחק ב"ר משה מווינא 308
יוסף 63 75 157—159 165 179 235 269	יצחק מנסכיו 181 182 195
286 305 306 322	יצחק זליג מורגנשטרן מסוקולוב 104 105
יוסף דוד רובין 163 266 267	215 248
יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויץ' 25 26 30	יצחק יעקב רבינוביץ מביאלא 22 32 89 90
31 147 152 233 379	99 100 144 145 150 151 161—164 232
יוסף קאליש מאמשינוב 319	280
יועץ קים קדיש — ראה ראקאץ, יועץ קים קדיש	יצחק מאיר אלטר מגור (הרי"ם) 19 20 25 49
יחזקאל בן יעקב מיאבלונה 151	59—62 94 95 97 131—133 135 138 139
יחזקאל הלברשטאם משיניאווה 76 77 269	157 158 186 191 207 210 218 269 279
270	312
יחזקאל מקאזמיר 52 167 205 298	יצחק מנחם דאנציגר מאלכסנדר 32 68 131
יחזקאל רבינוביץ 72	143 189 224 225 258 267 272 279 282
יחזקאלי — ראה פראגר, משה	286
יחיאל דאנציגר מאלכסנדר 131 141 142	יצחק קאליש מווארקא 20 59 131 132
159 313	יצחק מקריסטינופול 40—42 49 57 58 196
יחיאל מיכל מזלוצ'ב 205 454	197
ייווא בוילנה 19	יצר הרע, שימוש בכוחו המלהיב 39 41 43
"יישוב ארץ ישראל", חברת — 240	75 76
— מצוות — 222 234 243 248 254 256	ירבעם 25 183
ילין, אברהם 21 88 97 229 230 240—243	ירחמיאל ישראל יצחק דאנציגר מאלכסנדר
287 288 423	17 20 65—68 100 101 131 140—144
יעבץ, יוסף 66 67 110 114 393 394	186 187 280 307—314 317 394
יעקב 70 170 206 225 271 272 277 281	ירחמיאל צבי מקאזמיר 179
295 321	ירמיה 288
יעקב אריה מראדזימין 74	ישיבות בובוב 115
יעקב אריה מורגנשטרן מווישקוב 195	"ישיבת חכמי לובלין" 72 95
יעקב בן אשר ("בעל הטורים") 102 168 235	ישכר דב רוקח מבלז 16 78 111 112 116
271	117 206 230 231 271 434
יעקב בן משה הלוי 229	"ישמח ישראל" לר' ירחמיאל ישראל יצחק
יעקב יוסף מפולנאה 28 46 48 55 85 163	מאלכסנדר 17 65
187 188 196 219 222 389	ישעיה הורוויץ (השל"ה) ראה: הורוויץ, ישעיה
יעקב יוסף רבינוביץ 285 286	ישר (שליכטר), ברוך 416
יעקב יצחק הורוויץ ("החוזה מלובלין") 59 87	ישראל בעל-שם טוב 29 48 53 62 66 77 80
162 208 261	86 160 218 222 230 376
יעקב יצחק מפשיסחא 58 129—131 179	ישראל דוב בער מווילדניק 86 130 183
187 188 205	ישראל דוב מסטעפין 159
יעקב קופיל ליפשיץ ממזריץ' 76	ישראל טאוב ממודז'ץ 16 72 73 145
יעקבסון, יורם 122 297	166—168 183 186 192 234—236 239
יצחק 70 90 95 395	240 286 290 376

מפתח

לכוב 24 94	ישראל מריז'ין 20 82 146 159 174 176 183
לובלין 143 144 183 247 340	ישראל סלנטר 110
לוט 192	ישראל פרידמן מצ'ורטקוב 16 21 28 29 77
הלוי, אלטר אהרן משה 93 94 107 124	212 177—172 148 146 120 119 112 78
לוי יצחק מברדיצ'ב 191	328 316 315 254 245 213
לוי, אהרן 18 88 107 149 212 337	ישראל שפירא מגרודז'יסק 20 78—80 97
לוי, חנוך צבי הכהן 93 94	280 276 272 226 212 151 145 106 105
לוי, יצחק 415	375 359 318 281
לוי, י"ל 215 261	
לוינגר, יעקב 103	הכהן, אהרן מנחם מנרל 118
לוינזון, אלטר חיים 20 88 229 264 267	הכהן, אריה ליב 263
301—298	כהן, בערל 250
לוצאטו, משה חיים (רמח"ל) 126 275 289	כהן, י"י 417
295 294	הכהן, יוסף מנחם 247
לוריא, שלום 344 358	הכהן, ישראל מאיר ("החפץ חיים") 222
הלחמייויסברוד, דוד 319 349	335 331 301 274 264—262
ליבוביץ, ירוחם 282 289 294 331—334	כהן, מאיר שמחה מרווינסק 92 324—326
ליברמן, חיים (1890—1963) 42 342 343	הכהן, מרדכי 282 237
ליוואוויטש, ירוחם — ראה ליבוביץ,	כהן, פנחס 24
ירוחם	הכהן, שלום צבי 294
"ליל הברדלח" 63 317 341 345	הכהן, שלמה יהודה לייב 289 276 275 267
ליפשיץ, י' 17	298—294
ליריק, א"ס 358	כוונה בקיום המצוות 61 62 67—70 73 79
לנדא, יצחק 181 205	כוונות האר"י 73
לנדא, משה 17	"הכל לטובה" 279 280 289 296 313—317
לנדוי, בצלאל 112 184 231 425 431	(ראה גם: מוניזם; רע, בעיית ה—)
לעווין, יצחק 24	כלב בן יפונה 27 28
לשצינסקי, יעקב 17	כפר חסידים 151
	כ"ץ, אברהם יצחק 362
מאהלר, רפאל 23 60 90 190 261 317	כ"ץ, דוב 110
מאיר הורוויץ מדז'יקוביטארנובז'ג 191	כ"ץ, י' 123
מאיר יחיאל הלוי האלשטוק מאוסטרובצה	כ"ץ (קאטצבורג), משלם זלמן 428
242 239 238 151 74 73 16	כרמל, אריה 64
מאיר מפרימישלאן 162 163	כשר, משה שלמה 107 122
מאלין, לייב 331	
מאמלאק, צבי יהודה הלוי 69 232 238	"לא תסור" 48 83—85 87 92
מארינבאד 141	לאו, משה חיים 25 149 150 189
מארק, אסתר 413	לאו (לביא), נפתלי 150
מארק, בר (ברל) 362 413	לאנגפוס, לייב 414
"מאשין מצות", המאבק נגד ה— 93—96	לאנדא... — ראה גם: לנדא; לנדוי
המהפכה הבולשוויסטית, השפעתה על חיי	לאנדא, רפאל 362
הדת 21	לב העולם, ישראל— 302 319 322

מנחם מנדל מורגנשטרן מקוצק 59 58 52 49	המהר"ל מפראג 122 107 98 89 86—83 52
269 261 259 191 185 159—157 104	126 129 130 142 187 188 208—210
מנחם מנדל מרימנוב 229 191	219 260 270 274—276 279 283—285
מנחם שלמה בורנשטיין מסוכאצ'ב 91	287 288 290 294 296 297 298 313 318
מנס, אברהם 344	321 322 324 420
מצוות יישוב ארץ־ישראל 248 243 234 222	מהרש"א (שמואל אליעזר אידלש) 86
256 254	מונרשיין, יהושע 127 49
מצוקה כלכלית 17 18 246 247 294 295	מוניזם אופטימיסטי 39 136 375 376 (ראה
318 302	גם: "הכל לטובה"; רע, בעיית ה—)
"מקרה" (ראה גם: "עצם") 146 142 141 130	מורגנשטרן, אריה 103 208 261 291
150	מושקוביץ, משה אפרים 326—328
מרגליות, מרדכי 239 219 216	"מזרחי", יחסו של הרבי מגור ר' אברהם
מרגליות, ראובן 418	מרדכי אל ה— 151 152
מרדכי 221 307	"מחזור השמיטות והיובלות" 297
מרדכי מנסכיו 205	"מחזיקי הדת" 23 24
מרדכי מצ'רנוביל 130	מטרה קדושה מקדשת אמצעים מגונים 24
מרדכי בן שמואל, רבה של ווייעלקאטשי	27 29 47 117
265	מיכלזאהן, צבי יחזקאל 87 276
מרדכי יוסף אלעזר ליינר מראדזין 145	מילייקובסקי, ישראל 124
מרדכי יוסף ליינר מאיז'ביצא 279 206 145	מינסק־מאזובייצק 329
מרדכי רוקח (אחיו של הרבי מבלז) 153 82	מינץ, בנימין 310
208 271 412 416 417 424—434	"מכירת יוסף", הצגה עממית 306
מרטירולוגיה 291 302 308 317 320 355	מלאווא 109
358 359 363 383 393 395 396 398	מלבי"ם (מאיר לייבוש בן יחיאל מאיר וייס)
מרים בת בילגה 428	300
משה 92 158 160 167 209 216 217 223	מלחמת העולם הראשונה וספיחיה, תגובות
224 226 282 399 400 402 403	על— (ראה גם הצהרת בלפור) 17—19 93
משה אלשיך 101 170 283	168 234—238 240 241 244 246 247
משה בן יעקב מסאטאנוב 47	270 294—297 298 301 418 419
משה בצלאל אלטר (אחיו של הרבי מגור, ר')	— עזרתם של יהודי אמריקה 234 244
אברהם מרדכי) 361	מלמד, עזרא ציון 287
משה ברוך מורגנשטרן 262	מלץ, יעקב 150
משה טייטלבוים מאוהל 158	מלצר, עמנואל 17 303
משה יהודה טאוב (טאב) מקאזמיר 179	מנדלסון, עזרא 250
משה יחיאל אלימלך רבינוביץ מלוברטוב	מנהגי אבות, קדושתם 47 62 65—68 91 93
120 121	101 102
משה מרדכי מורגנשטרן מפילוב'קוצק 206	מנוח, יהושע 351
225	מנחם הלבפשטאם מסטרופקוב 291
משה פרידמן מבויאן־קראקא 413—415	מנחם מנדל הלבפשטאם מפריסטיק 115 29
משהו "מהטוב" אצל כל יהודי (ראה גם:	מנחם מנדל מוויטבסק 57
בחירת ישראל; הנקודה הפנימית; "דאס	מנחם מנדל חיים לנדא מזאוויירצ'ה 118
פינטעלע ייד") 127; "משהו יהדות" 139	119 148 225

– היזכרות, מוטיב ההיזכרות האפלטוני 139	משולם מפלינצק 183
– ואהבה לכל אדם מישראל 142–145	משולם פייביש מזבאראז' 42
– ושאלת הסובלנות 148–153	משיחיות אקוטית: אברהם ילין 240–243;
"הנקודות הטובות" בחסידות ברסלב 128	יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויץ' 379;
129	ישכר טייכטל 420–424; יצחק ניסנבוים
נתן דוד מפארצבה 120	264; ישראל מאיר הכהן ("חפץ חיים")
נתן שטרנהרץ מנמירוב 128 261 340	262–264
	"מתיבתא" חסידית בוורשה 22 30 31 115
סרן, רב 288	נאטהאנזאן, יוסף שמואל הלוי 94
"סוד ברית יצחק" לר' יצחק מקריסטינופול	נאשעלסק 66
42–40	נגאל, גדליה 110
סולוביצ'ק, י"ד 288	נרב ואביהוא נענשו על שום שפעלו בתנופת
סוסנובצה 95 96	נעורים על-פי צו לבם 61 64 65 74 158
הסוציאליזם 328 329 338 376	170 223
סוקוליקי 326	נובומינסקי, אברהם 247 248 256
סורוקא 42	הנורמה הדתית, תביעה להקפיד על ה–(ראה
סורסקי, אהרן 24 266 277 331 375	גם: נרב ואביהוא... 54 65
סטניסלב 293	נח 45
סיגופים 63 74	נחום מבורשטין 193 194
סלובקיה 419	נחום מצ'רנוביל 175 183
סלנטר, ישראל 110	נחום מרדכי פרידמן מצ'ורטקוב 28 112 245
סנחריב מלך אשור 277	נחמן מברסלב 42 49 54 57 82 85 126 128
סניר (סניור), חיים יהודה 302 319 322	129 143 175 176 197 226 257 261 340
סעדיה גאון 288	341 400
ספראי, שמואל 162	נחמן מקוסוב 48 49
ספרות יפה, תגובת הרבי מסוקולוב, ר' יצחק	ניסנבוים, יצחק 264
זליג, על תביעתם של צעירי "אגודת	ניצוץ קדוש 127 138 140 145
ישראל" 104	נפתלי מרופשיץ 169
	"נצח ישראל לא ישקר" 125 140 146 147
עבודת הקרבנות, לימוד הלכות – 262–264	153 302 304 318 329 330 345
301	נצר, שלמה 17
"עבודת ישראל" (כפר חסידים) 240	"הנקודה הפנימית" 122–153; אדמו"רי
עגנון, ש"י 20 198	אלכסנדר 140–144; אדמו"רי גור
עולא 397	131–140 144 312; אדמו"רים מגזע
עלייה לארץ-ישראל ראה: ארץ-ישראל,	ריז'ין 146 148; יוסף יצחק שניאורסון
עלייה ובניינו של היישוב החדש; הצהרת	מליובאוויץ' 147; יצחק יעקב מביאלא
בלפור; מצוות יישוב ארץ-ישראל	145 150; צדוק הכהן מלובלין 143 144;
עלילת הדם ברוסיה (בשנת 1911) 238	הרב קוק 126; יצחק קצנלסון ("דאס ליר
עמלק 278 326 327 392 393	וועגן ראדזינער") 125; קלונימוס-קלמיש
ענגיל, שמואל 115	שפירא מפיאסצ'נה 384; שבתי רפופורט
עפרויקין, י' 342	140; שניאור זלמן מליאדי 127

מפתח

פרומר, אריה צבי 59 72 81 84 85 95 96	146 142 141 130 ("מקרה")
277 224–222 220 189 146 145	150
פרוש, ש"א 127	318 264–262 171 21 "עקבתא דמשיחא"
פרוש, שלום חיים 16 240	338–335
פרידלנדר, חיים 64 275 289	עקדת יצחק 70 71 96 223 395 396
פרידמן, אלכסנדר זושא 26–30 88 97 107	עקיבא (רבי) 124 134 142 244 260
302 292 277 273 272 259 159 152 108	283–287 299 307–309 314 316 330
323–320	419 400 398 383 359
פרידמן, פיליפ 358 363	עראמה, יצחק 123 126 176
פרידמן, שמחה 81 89	"ערבי נחל" לר' דוד שלמה אייבשיץ 42–44
פריימאן, מנשה 312	"הערמה הקדושה" 47
פריסטור, יאנינה 303	עשו 99 170 272 277 278 295 321
פריעדמאן, נתן צבי 426	
פרל, יוסף 23	פאביאניץ 30 245
פרמישלאן 162	פאצאנובסקי, דוד 247 256
פרעה 55 118 167 277 322	פאצאנובסקי, יוסף 30 153 245–247
פשיטיק, פרעות 63 272 306 314	257–259
צבי אלימלך שפירא מבלאז'ובה 197 198	פדרבוש, שמעון 240 269
266	פולטוסק 109 306
צבי אלימלך שפירא מדינוב 67 113 114	פונאר 356
394	פיגנבוים, יצחק הכהן 185
צבי הירש מגלינא 48 55	פיגנבוים, ישראל איסר 185
צבי הירש מורגנשטרן מקוצק-לוקוב 145	פיוטרקוב-טריב 149
צבי הירש קוידאנובר 73	"דאס פינטעלע ייד" (ראה גם: בחירת
צדוק הכהן רבינוביץ מלובלין 32 143 144	ישראל; "הנקודה הפנימית") 123 125 343
298 277 247 189	345
צדיקות, צדיקים	פינצ'ב 22 303
– אדמו"רי בלז, שמרנותם הנוקשה 23 24	פינקלשטיין, ליאו 287
112 111	פיערניקארז, ישראל מאיר 190
– אמונת חכמים=צדיקים 81–83 85 87 161	פישמאן, שיקל 17 250
– "המחבר לטהור" 164–166 169 180	פישר-שיין, זאב 24 150 415
טהור" 187–189	פכטר, מרדכי 46 110
– הורשת כס האדמו"רות 193–195; משל	פלוסר, דוד 395
הציירים 176; הצבר קדושה בשושלת 164	פנחס 146
165	פנחס בן יאיר 93 408
– וולגרית, ביקורת במחנות החסידים על–	פנחס מנחם אלעזר יוסטמן מפילץ 58 62
180 179 166 164–162 160 159 58 57	219 218 191 138
195–198; "כל העולם ניזון בשביל חנינא	פנתאיוזם, הרגשת עולם פנתאיסטית 80 375
בני" וכו' – פירושים וולגריים 162 163;	376
"צדיקים וקודשא בריך הוא חד הוא" 176	פראגר, משה 18 186 310 415 425
– טיפולוגיה צדיקית 45 173 174	פרומקין, מיכאל לוי 86 183

צ'ריקובר, אליהו 344 237	– "ירידת הצדיק" 160 108 77 50 47 46
צרפתי, יוסף 163 45	175
צ'שינוב 232	– מחלוקת על דרכה של ההנהגה 92 91 74
	165 160–157
קאזדאן, חיים שלמה 343	– ספירת יסוד 195 87
קאלאמיה 21	– פדיון, דרכו של ר' יצחק מנסכיז בקבלת–
קאלושין 52	182 181
קאמינר, יודל 207	– רציפותה של החסידות כתנועה אחת 37
קאצענעלסאן (ראה גם קצנלסון), יצחק 125	185 58
קאשוי (קושיצה) 416	– תורת הצדיק 44–47 129; "כל העולם
קבלה, היחס ללימוד – ראה לפי חכמות	ניזון בשביל חנינא בני" וכו' בפירושי ר'
חיצוניות וחינוך	יוסף צרפתי, השל"ה ו"חסד לאברהם" 45;
קבלת האר"י 40 378 397 404 419	"שאין כלל הדור יכולים לקבל רק מה
קובנר, אבא 357 358	שהצדיק ממשיך מלמעלה" ("ערבי נחל")
"קול קורא" נגד "הספר הלבן" מאת ר'	196
ידידיה אלעזר טאוב ממודז'ץ 252	– תפיסת ה– בעיני צדיקים 81 82 86 87
"קול קורא" מאת ר' בן-ציון מבובוב מיום 27	179–159
באוקטובר 1938 להצביע בבחירות	צוואתו של ר' אברהם מרדכי מגור 258 259
לפרלמנט הפולני 274 275	צוקרמן, יצחק 323
קוליץ, צבי 363 364	צחוקי-שמחתו של רבי עקיבא על הר הבית
קונין 110	החרב 244 283–287 307 308 314 315
קוסובסקי, משה 201	359 358 330
קוק, אברהם יצחק הכהן (הראי"ה) 126 246	ציגלמן, אהרן לייב 341
257	הציווי האלוהי 53–55 61 64 65 67 71 72
קורדובירו, משה 242	ציונות (ראה גם: ארץ ישראל...; גלות
קורח 91 92	וגאולה; הצהרת בלפור), התנגדות ל– 19
קורנמאן, יצחק מאיר 362	100 106 150–153 227 228 232 233
קטניות לפסח, איסור– 93 94	336 328
קשיניב 159	– הדים מפולמוס ה– באחת מדרשותיו של
קלובוצק 286	ר' יהודה לייב מגור 215 216
קלוגר, שלמה 222 94	– תסיסה ציונית במחנות החסידים אחרי
קלונימוס-קלמיש שפירא מפיאסצ'נה 22 23	מלחמת העולם הראשונה 245–250
80 106 107 172 183 226 227 268 276	ציות מוחלט לחכמי התורה, שאלת ה– 48
278 293 373–411 419	177 96–81
קליבנסקי, ברונקה 356	– ציותו של רבי יהושע בן חנניה לרבן
קליגסברג, שמואל קופל 52	גמליאל דיבנה 83 87 367 368
קליינברגר, אהרן פריץ 297	ציטראנענבוים, שמרי' 112 177 275
קלמנוביץ, זליק 344 366	צייטלין, הלל 15 49 199 352 361 373
קלפהולץ, ישראל 24 78 111 182 184 206	צימעטבוים, רפאל הלוי סג"ל 280
231 271 425	צ'כוסלובקיה 341
קלצקין, יעקב 130 284	צ'נסטוחוב 18 329
קעניג, נתן צבי 362	"צעירי אמוני ישראל" בפולין 104

- קפלן, חיים אהרן 362
קצנלסון (ראה גם קאצענעלסאן), יצחק 345
373
קראקא 100 102 114–116 118 119 183
298 184
ה"קריאה" לעלות לארץ־ישראל בשם חברת
ישוב ארץ ישראל 240
קרייסל, חיים 276
קריניץ 201 202 361
קרליבך, עמנואל 24
קרמיש, יוסף 255 323 356 361 379
"קרן ארץ ישראל" 234
"קרן להעמיק התודעה לגבורה יהודית
במלחמת העולם השנייה" 356
ראביץ, י' 245
ראדומישל 115
ראזנער, יהושע 112
ראזענבערג, יהודה יודל 192
ראטענבערג הלברשטאם, מנחם בנימין 230
ראפאפארט, י' 343
ראקאץ, יועץ קים קדיש 58 97 187 255
ראקער, יהושע 190
רבינוביץ, זאב 50 75 210
רבינוביץ, י"מ 87
רבינוביץ, מ"ד 242 287
רבינוביץ, צבי מאיר 206
רבינסון, יעקב 350
רביצקי, אביעזר 276
רדיפות ופרעות (ראה גם: גזרות היטלר;
מצוקה כלכלית; שחיטה כשרה),
תגובות:
– אברהם מרדכי מגור 310–312
– אדמו"רי אלכסנדר 312–315
– אלחנן בונם ואסרמן 335–338
– אלטר חיים לוינזון 298–301
– אלכסנדר זושא פרידמן 320–323
– בן-ציון מבובוב 316–318
– חיים יהודה סניר (סניור) 319
– חיים יעקב אריה מראדזימין 319 320 349
350
– חיים עוזר גרודזנסקי 266
– "דאָס יודישע טאָגבלאט" 324–330
– ירוחם ליבוביץ 331–334
– ישראל מגרודז'יסק 318 319
– ישראל מצ'ורטקוב 315 316
– קלונימוס־קלמיש שפירא מפיאסצ'נה
377
– שלמה יהודה לייב הכהן 294–298
רדיקליזם דתי בראשית החסידות 37–49
– התנגדות לרדיקליזם דתי 50–80
רובין, יוסף 425
רובינשטיין, אברהם 23 264
רוזנטאל, הרשל 356
רוטנברג, יחזקאל 24 60 120 186 320
רוטקירכן, ליוויה 278 350 359
רוסטוב 147
רוסמן, משה 15
רחל 306
רייז, דוד 21
רייך, משה 240
ריינס, יצחק יעקב 126 324
רינגלבלום, עמנואל 255 317 355 356 373
379
ריקבון הזרע צורך צמיחתו 75 279
288–291 308 319 339 397 420
רישא 18 87 115 149
רמב"ם 229 276 287 294 295 333
רמב"ן 83 334 337
רמח"ל – ראה לוצאטו, משה חיים
רע, בעיית ה- 39 47 50 79 275 276
278–291 295 296 311 332 333
– "תוכיות הרע הוא הטוב ביותר" 39
רפאל, יצחק 215 264
רפופורט, שבתי 22 140 267 268 272 286
302–311 337
רש"י 83
ש' אריה (אריה שמרי?) 52
שאול ידידיה אלעזר טאוב ממודז'יץ 73 152
153 234 236 250–254 258
שאצקי, יעקב 60
שביד, אליעזר 126 324

שישים ריבוא נשמות ישראל ושישים ריבוא אותיות התורה המיסטית 128 139 140 408	שבתי שעפטיל בן ר' עקיבא הורוביץ 76 השואה שבאה על יהודי גרמניה ראה: גזרות היטלר; גזרות ת"ש-תש"ה
ש"ך (שבתי הכהן) 86	שובה, משה 122
שכטר, ש' צבי 300	שווארצבארט, יצחק 29
של"ה, מעמדו בעיני יראים 38 39	שווארצמאן, מאיר 358
"השלום והאחדות" לר' חיים מאיר יחיאל שפירא מדרוהוביץ 152 153 240	שויון זכויות ראה לפי: התברלות והסתגרות
שלום, גרשם 15 44 46 128 297	שוחט, עזריאל 363
"שלום ירושלים" לר' ישראל מפילוב 215	"שומר ישראל" בלבוב 24
שלום רוקח מבלז 421 429 434	שושני, מ' (משה מייזלס?) 291 352
שלום שפירא מלודז' 144 145 271 272	שחיטה כשרה, חשבונה של גזירת השחיטה (בשנת 1936) 108 140 302-310 314
"שלוש השבועות" 207-210 227 228 268 271 273 424	333
שלם, שמעון 170	- דרשתו של ר' שבתי רפפורט 302-310
שלמה ו' וירגא 363	- - אשלייתם של יהודי גרמניה 310
שלמה דוד יהושע מסלונים 21 278 281 282	- - גזרת השחיטה - מגילויי מלחמת גוג ומגוג 307
שלמה חיים פרלוב מכולוב 282	- - טעמיה הדתיים הרוחניים של השחיטה הכשרה 304
שלמה חלמא 47	- - יוסף, חייו ומותו - מקור עידוד 305-307
שלמה יהושע דוד מראדזימין 75	- - המגפה הנאצית 304
שלמה לבית הלוי 123 283	- - "נצח נשמת ישראל לא ישקר ולא יכזב" 304-305
שלמה רבינוביץ מראדומסק 72 86 87	- - פגיעה בגוף ובנפש 304
97-99 148 178 179 188-190 205 206 208 214 227 228 279 280 284 285	- - צחוקו של רבי עקיבא על הר הבית החרב - פרה-פיגורציה לאמונה כי הישועה גנוזה בצרה 307-309
שלמון, י' 214	- - שרה, צחוקה (בראשית יח, יב) כצחוקו של רבי עקיבא 309-310
שם קלינגברג 184	שטוטהוף 365 367 370
שמואל אליהו מזבולין 167	שטוקהאמר, שמשון 112 273 277 286 329
שמואל בורנשטיין מסוכאצ'ב 20 21 58	330
69-71 90-93 97 102 103 125 144 151	שטוקפיש, דוד 190 314
158 159 191 197 207 220-222	שטיגליטץ, אלטער 42
236-239 270 271	שטערן, יחיאל 306
שמואל בן אליעזר מקלווריה 48	שטשעריץ (Szczerec) 163
שמואל זנוויל בראנדווין 193 194	שיינטוך, יחיאל 125
שמואל מסלונים 75 76	שייקובסקי, ז' 244
שמואל משיניאווה 60	שיניאווה 269
שמואל צבי דאנציגר מאלכסנדר 16 68 101	
102 141 143 159 224 283 312 314 394	
שמואל הקטן 45	
שמואל שלמה ליינר מראדזין 125	
שמואל שמריה (רבה של אוסטרובצה) 188	
שמואלי, אפרים 68	
שמחה בונם מפשיסחא 19 49 58 59 74 129	

מפתח

שפיגל, דוד משה 112	130 132 158–160 187 192 200 218
שפיגל, ישראל 173	236 261 271
שפיגל, שלום 396	שמחה ישכר בער הלברשטאם מצ'ישינוב
שפיצר, אשר לעמיל 152	232 233
שפירא, אברהם 288	שמן, נ' 143
שפירא, ישעיהו 374	שמרוק, חנא 23
שפירא, צבי הרמן 23	שמרנות 50–80 90 91 93 97 103 105
"שפת אמת" לר' יהודה לייב מגור 17 213	– אימת המלכות 97
שץ, רבקה 15 41 122 130 159 171 205 208	– היהדות מעצם טבעה אינה סובלת ריבוי פנים 150
219 261 275 297 417	שנאן, אביגדור 64
שרגאי, ש"ז 143	שנאת ישראל – מאבק נצחי בין יהודים ואנטייהודים, טוב ורע 276–278 321
שרה 262 309 334	322 326 327 331 333
תודעה לשונית לאומית 19	– מבוכה ותהייה 222 265–268 299 300
תלמוד תורה 41 50 56 58–60 62–65	– סימניה גם גילויי דאגה לטובת היהודים 98 105–107
67 73 77 78 113	– פסימיזם בהצגת שנאת ישראל ואופטימיזם בהסברת ייעוד ישראל 275–294
תפילה אקסטטית ותפילה בלחש 158 159	שנהוד, שלמה 364
ת"ר (1840) שבה עמדה להתגלות מעיינותיה של החכמה התחתונה 103	שנחאי 331
– כפירה וחילול השם בעטיה של התקווה המשיחית הנכזבת 261	שניאור זלמן מליאדי 126 127 129 130 294
תשבי, ישעיה 15 23 39 40 46–48 129 177	297
261 275 276 379 404	שנפלד, משה 24 60 120 186 274 320
תשובה, בעלי תשובה וצדיקים גמורים 40–44 60 61 63 69 71 74 76 141 143	שנר, צבי 356
– חטא אחד בכוונה תחילה לקיים מצוות – 41 60	שעוועל, חיים רב 83

Asz, Nachum 338

Kaplan, Lawrence 89

Kolitz, Zvi 363

Korzec, Pawel 17

Marcus, Joseph 17

Mendelsohn, Ezra 36

Piotrków Tryb. 18

Scholem, G. 288

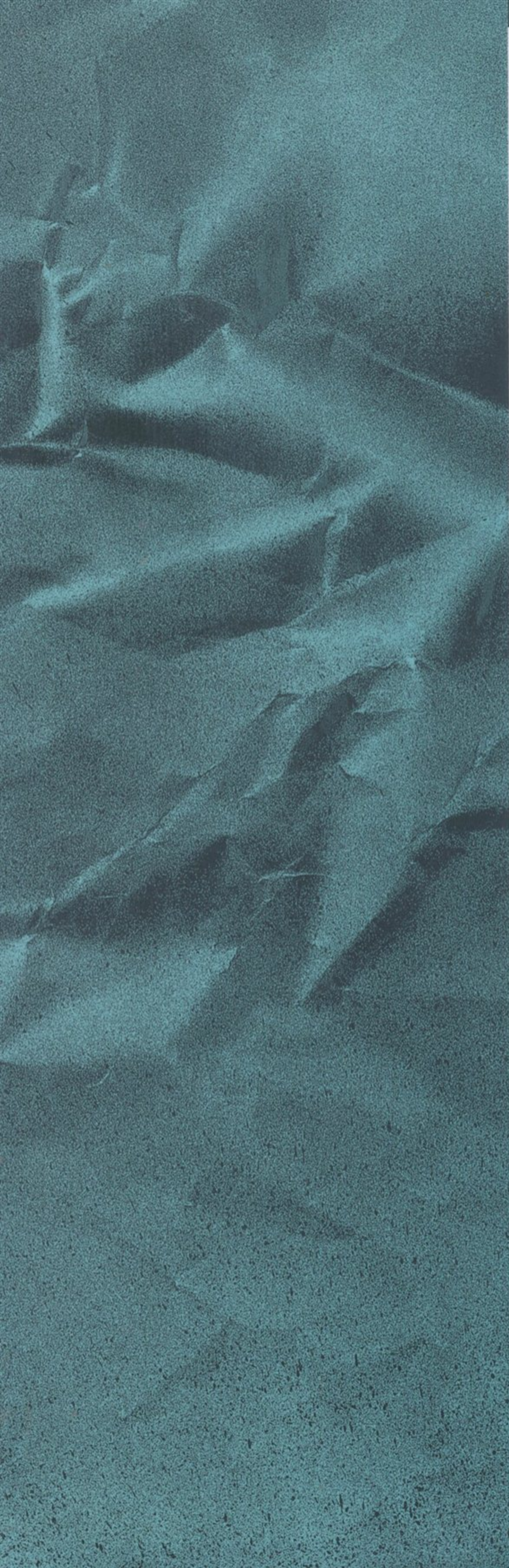
Weiss, Joseph 15 48

עם מסירת הספר לדפוס, נתברר לי שיש להוסיף את התיקונים הבאים:

עמ' 159, הערה 9: דברי צריכים תיקון מעיקרם: ר' ישראל מריז'ין נאסר על-ידי השלטונות בחשד כי התיר את דמם של שני מלשינים יהודיים במחוז אושיץ שבפודוליה, שהומתו בעצת נציגי הקהילות היהודיות שם. בעקבות כך הועמדו יהודים רבים למשפט צבאי בדונאייבץ, ונידונו לעבודות פרך ולמלקות. ר' ישראל מריז'ין שוחרר מהמאסר, אך נשאר בהשגחת המשטרה, ובגין כך עבר לקשינוב. ראה שאול גינזבורג, כתבים היסטוריים, תל-אביב תש"ד, עמ' 79-81; רפאל מאהלר, החסידות וההשכלה, מרחביה 1961, עמ' 163-168, 432-438.

לעמ' 176-177: הדברים שהבאתי שם מתוך "כנסת ישראל" מיוחסים לר' נחום משטיפינשט, אחיו של ר' דוד משה.

למפתח: בערך "ליברמן חיים" צריך להפריד את מספר 42, המוסב על ליברמן חיים (בעל "אהל רח"ל").

מנדל פייקאז'

חסידות פולין בין שתי המלחמות
ובגזרות ת"ש – תש"ה ("השואה")

מטרתו של ספר זה – התבוננות בדיוקנה הרוחני של
החסידות בשלושת הדורות האחרונים לקיומו של בית-
ישראל בפולין לאור מגמותיהם העיקריות של ראשיה,
ובמיוחד לאור תגובותיהם הרעיוניות על מצוקתם של יהודי
פולין על פי התהום בימים שבין שתי מלחמות-העולם
ובמצולת החורבן, בגזרות ת"ש – תש"ה ("השואה").

מחברו של ספר זה, מנדל פייקאז', שספריו "חסידות
ברסלב" ו"בימי צמיחת החסידות" יצאו גם הם בהוצאת
מוסד ביאליק, עוקב בספר זה אחרי מאמצייהם של ראשי
החסידות להתבצר בעמדות שמרניות, מכאן, ונקיטת
אמצעים חדשים, מכאן, כדי לעצור את תהליכי החילון. כמו-
כן הוצג בו נסיונם של ראשי החסידות לאחות את הקרע
במציאות ההיסטורית על-ידי שימוש ברעיון בחירת ישראל
כמכנה יהדותי משותף לכל יהודי ויהודי במישור המיטפיזי.
תשומת-לב מיוחדת הוקדשה בספר זה לתשובותיהם של
ראשי החסידות על הרדיפות והפרעות בתקופה שבין שתי
מלחמות-העולם, ועל-אחת-כמה-וכמה – לדבריהם
האותנטיים בימי חורבן האיום של קהילות-ישראל בימי
גזירות ת"ש – תש"ה ("השואה").